

KÜLPOLITIKA

„Kucsma elnök sajtónyilatkozatában kijelentette, hogy a külföldi közvetítők jelenlétében létrejött 'egyezség egyetlen pontját sem tartotta be az ellenzék, ami súlyosbította a helyzetet'. Putyin szerint 'sem Oroszország, sem az EU, sem a nemzetközi szervezetek nem tudják megoldani a problémát, a végső szót az ukrán népek kell kimondania.'"

„Mostanság divat a nemzetközi médiában Kínát okolni azért, mert gyorsan fejlődik a gazdasága, és emiatt emelkedik az olaj és a nyersanyagok ára. Savanyú a szőlő. Az még nem dőlt el, hogy a kínai piacgazdasági szocializmus receptje véglegesen beválik-e, de az eddigi eredmények lenyűgözők.”

„A Berlusconi-kormány antiszociális 2005. évi költségvetési tervezete ellen a mintegy 12 millió tagot számláló három nagy olasz szakszervezeti szövetség november 30-án hetven megmozdulást rendezett országszerte.”

(2–3. oldal)

CIKKEINKBŐL

◆ **Múltunkban kutakodók, jelenünkben útkeresők**
◆ **Vaklabirintus**

(3. oldal)

◆ **Testvérszervezetek életéből**
◆ **Mindig van holnap**

(4–5. oldal)

◆ **Mire elég a nyugdíjmelés?**

(6. oldal)

◆ **Tudományos kitekintő**

◆ **Akinek „szava után megy a király”**

(7. oldal)

Nem győztünk, de sikert arattunk!

A MUNKÁSPÁRT ELNÖKSÉGÉNEK FELHÍVÁSA

1. A Munkáspárt nevében köszönetet mondunk hazánk minden polgárának, aki részt vett a népszavazáson, és külön is köszönet illeti azokat, akik a Munkáspárt által kezdeményezett kérdésre igennel választoltak.

2. A december 5-ei népszavazás a nép, a választók és a Munkáspárt győzelme. Az elmúlt tizenöt évben először került sor olyan népszavazásra, amelyet nem a kormány, nem a hatalom kezdeményezett, hanem maguk az emberek. Először tartottak népszavazást egy hűsba vágó szociális kérdéssel. A tőkés rendszer tizenöt éve tartó népbullitása ellenére először sikerült milliókat mozgósítani arra, hogy éljenek jogaikkal és maguk döntsenek a sorsukat érintő kérdésekről.

Nem sikerült kötelező döntést kiharcolni, de így is 1 921 237 szavazó igent mondott arra, hogy a kórházak maradjanak állami és önkormányzati tulajdonban. A törvény alapján ez semmire sem kötelezi a kormányt, de a politikai józan ész, a demokrácia szelleme és a tisztesség alapján közel kétfélmillió választó akarátál nem lehet lesöpörni az asztalról.

A Munkáspárt követeli: a kormány tartsa tiszteletben a magyar állampolgárok jelentős részének akarátál, alkosson törvényt arról, hogy nem adja el a kórházakat, és nem vezet be fizetett egészségügyi ellátási rendszert.

3. A kormány és a kormánypártok veszedéget szenvedtek ezen a népszava-

záción. Az emberek nem támogatták a kormánypártok „két nem”-es népszavazási felhívását. Közel kétfélmillió ember nem a kormánypártok álláspontját támogatta, annak ellenére, hogy a kormány és a kormánypártok vezetői tisztességtelen hazugságkampánnyal igyekeztek meggyőzni, megfélemlíteni, elrettenteni a választókat.

A Munkáspárt határozottan visszautasítja a miniszterelnök kijelentését, miszerint „a népszavazás elbukott, a kezdeményezők kudarcot vallottak”. A kormánypártok vezető képviselőinek ilyen és ehhez hasonló pókhendi kinyilatkoztatásai sértik a demokrácia szemléletét és az emberi jó ízlést.

4. A választási kampány megmutatta az MSZP és az SZDSZ igazi arcát. Azzal fenyegették az embereket, hogy a munkáspárti kérdésre adott igen szavazat egyenlő „a magánorvosi praxis, a magánpatikák államosításával”, sőt „a vesebetegek ezrei fognak meghalni” az igen válasz esetén.

Világossá vált, hogy a kormány és a pártok vezetői semmitől sem riadnak vissza, még az otromba hazugságtól sem, csak azért, hogy minden áron eladják, és teljesen kiszolgáltatassák a magyar egészségügyet a multinacionális tőkének.

5. Az egészségügyi sorsáról a Munkáspárt kezdeményezte a népszavazást, még akkor is, ha később sokan igyekeztek kisajátítani. Emlékezzünk büsz-

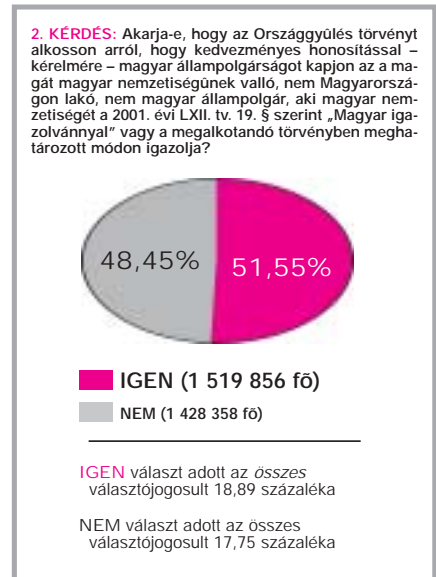
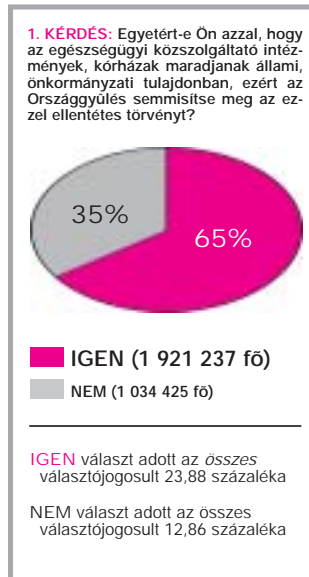
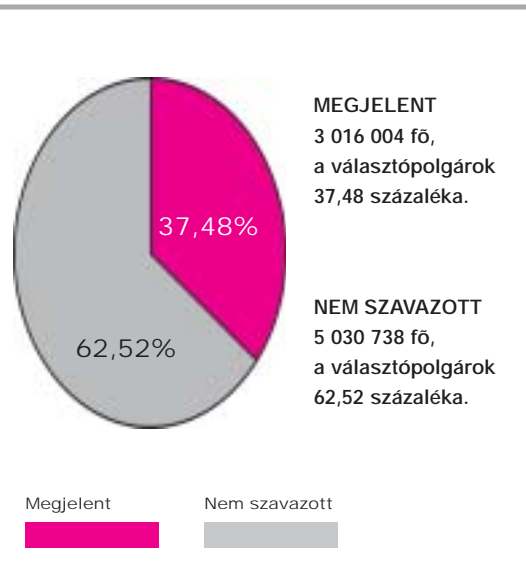
keséggel arra, hogy a téli hidegben a Munkáspárt gyűjtött össze 300 ezer aláírást, a Munkáspárt tuntelett heteken át az Alkotmánybíróság előtt, a Munkáspárt fordította szinte minden anyagi forrását a népszavazási kampányra. Erre az ellett tizenöt évben egyetlen párt sem volt képes. A Munkáspárt teljesítette, amit ígért: december 5-én az emberek lehetőséget kaptak, hogy maguk döntsenek a kórházak sorsáról.

Köszönetet mondunk a Munkáspárt tagjainak és barátainak, mindazoknak, akik gyűjtöttek az aláírásokot, osztogatták a rólapokat, győzködtek az embereket. Nagy munkát végeztünk, nem vallottunk szégyent.

6. A népszavazás igazolta a Munkáspárt politikájának helyességét. A Munkáspártot nagyon sokan most ismerték meg. Most értékelték meg, hogy a Munkáspárt önzellenül az emberekért dolgozik. Nőtt a Munkáspárt tekintélye és megbecsülése. A Munkáspárt ismét a politikai élet szinte folyamatosan jelen lévő szereplője lett. A párt pedig kikerült a 2002-es választások utáni csüggedtségből és megtörtéséből.

A Munkáspárt a jövőben is a munkások, a dolgozók, a szegények érdekeiért fog küzdeni. Folytatjuk harcunkat azért, hogy Magyarországon állami, ingyenes egészségügyi ellátás maradjon.

A Munkáspárt elnöksége

EZ TÖRTÉNT a nagyvilágban

December 1. Ötmilliárd dollárt költöttek 2003-ban világszerte az AIDS-elleni küzdelemre, jövőre azonban már 12 milliárd, 2007-ben pedig 20 milliárd dollárra lenne szükség. A legfertőzöttebb kontinens Afrika, mégis ott csak ezredannyit költenek a HIV-fertőzöttekre, mint például az USA-ban. December elseje az AIDS világnapja.

December 2. Öt szélsőséges saudi megrohamozta az amerikai konzulátust a szaúd-arábiai Dzsiddában. A képviselőket helyi alkalmazottak közül ketten megbeszéltek, amerikaiaknak nem esett bántódásuk. Az utóbbi fél évben számotvetően nőtt az amerikaiak ellen elkövetett saudi merényletek száma; 2004 májusa óta ez a nyolcadik jelentősebb támadás.

December 3. Bővülés, változás előtt áll az évtizedekkel ezelőtti politikai állapotokat tükröző Egyesült Nemzetek Szervelete. A tagállamok körében parázs viták folynak például a Biztonsági Tanács összetételéről: kikkel bővíljen és mely országok rendelkezzenek vétőjoggal. Kérdés az is, hogyan lehet összehangolni az USA nagyhatalmi törekvéseit a többi nemzet érdekeivel. Kofi Annan főtitkárnak jövő év márciusig kell összeállítania mindezzel kapcsolatos jelentését.

December 4. Nem szünek a merényletek és támadások Irakban, melyeknek iraki rendőrök és munkások, illetve amerikai katonák és gerillák egyaránt áldozatul esnek. A fokozódó káosz miatt kétséges a januárra tervezett választások sikeres megtartása. Magyarország után Hollandia és Ukrajna is bejelentette, hogy kivonja csapatait a térségből.

December 5. Szlovákiában a Demokratikus Baloldali Pártja (SDĽ) beolvadt a szintén ellenzékben levő Smer pártba. Az SDĽ a 90-es évek elején jött létre, alakulásánál a Szlovák Kommunista Párt egykori reformerei bábáskodtak. Az 1998-as választások után a párt tagja lett a pozsonyi koalíciónak, ám népszerűsége fokozatosan csökkent a választópolgárok körében.

December 6. Hosszabb szünet után az ETA baszk széparatista szervezet egy héten belül kétszer is erődemonstrációt tartott. Először Madridban öt benzinkút közelében robbantottak, majd két különböző városban, éppen a spanyol alkotmány napján. Mindkét alkalommal kis haterejű bombákat használtak és előre bejelentették az akciók helyszínét, így halálos áldozatok nem voltak.

December 7. Romániában a parlamenti választásokon győztes eddig is kormányzó Szociáldemokrata Párt (PSD) – Humanisták választási tömörülése a romániai magyar RMDSZ párttal koalíciós megállapodást kötött. Az RMDSZ tevékeny részvételre készül a kormány munkájában. A néhány nap múlva sorra kerülő államfőválasztás második fordulójában ennek megfelelően az RMDSZ Adrian Nastase támogatására hívott fel.

Markó Béla, Adrian Nastase és Mircea Geoana

AZ ISMERT FORGATÓKÖNYV MEGISMÉTLŐDHET

Harmadik forduló Ukrajnában

A Szabadság korábban már foglalkozott az ukrán elnökválasztás jelöltjeinek az esélyeivel és a politikai erőpróbat befolyásoló belső és külső tényezőkkel. Nem okozott meglepetést, hogy az október 31-én tartott első forduló után a Moszkvával összekacsintó Viktor Janukovics miniszterelnök, valamint az EU támogatását élvező ellenzéki Viktor Juscsenko maradt csak versenyben.

Az ukrán választási bizottság szerint a november 21-én rendezett második menetből a szavazatok 49,5 százalékával Janukovics került ki győztesen, míg ellenfele a voksok 46,6 százalékát kapta. Politikai elemzők már előre jelezték, hogy a „Mi Ukrajnánk” tömörülés vezére, Juscsenko veresége esetén megismétlődhet a korábban Belgrádban, valamint Tbiliszi-ben alkalmazott forgatókönyv, ahol a vesztes fél tömegmozgalmakkal és politikai nyomással korrigálta a vitatott eredményeket.

A választások második fordulóját követően *profi csapatok szerveztek Kijevben és más városokban a nyugati alapítványok által anyagilag is támogatott tüntetéseket.* A kitűnő infrastruktúrával ellátott rendezők célja a több tízezer, többségében tizen- és huszoneves fiatalokból álló tömeg mozgatásával a *különböző kormányhivatalok és állami intézmények tevékenységének megbénítása volt.* A Pora (Itt az idő) nevű szervezet mellett az ellenzék kemény magjához tartozik Julia Timosenko, az ország egyik leggazdagabb asszonya is, akit korrupció gyanújával a hatóságok 2001-ben rövid időre őrizetbe vettek. A liberális gazdaságpolitikát hirdető politikusnő Juscsenko győzelme esetén kormányfő vagy parlamenti elnök akar lenni.

November 28-án a kelet-ukrajnai Szeverodoneckben összeült a *helyi önkormányzatok kongresszusa.* A küldötték Janukovics elnöké történt választását törvényesnek ismerték el, és népszavazás kiírását javasolták az ország közigazgatási beosztásának átalakításáról va-

lamint a főleg orosz lakosságú régió autonómjáról. A térség elsősorban nehéziparból és bányászatból élő lakossága attól fél, hogy a Juscsenko által meghirdetett privatizáció és a *külföldi tőke megjelenése miatt emberek százai nélkül maradhatnak munkanélkülivé.*

A külső tényezők érezhetően befolyásolják az események alakulását. Putyin Janukovicsot valamint a távozó Kucsma államfőt támogatja. Az orosz elnök a választási időszakban kétszer tett látogatást Kijevben. Moszkva célja, hogy Ukrajnával, Belarusszal és Kazahsztánnal *egy közös gazdasági térséget hozzon létre,* ami egységes valutát, valamint a vámhatárok lebontását jelentené. A török csatlakozásban megosztott EU nem akart újabb problémát felváltani, és mostanáig nem tett érdemi partnerségi javaslatot Kijevnek.

Brüsszel határozottan Juscsenko mellett áll, és megfigyelők valamint az EBESZ küldöttel kétségbe vonták a *választások tisztaságát.* Közvetítőként Kijevbe utazott Javier Solana, az EU kül- és biztonságpolitikai megbízottja valamint a növekvő orosz befolyástól féltő Alekszandr Kvasnyevski lengyel és Valdas Adamkus litván elnök. *Az EU is a választások második fordulójának megismétlését akarja.* Brüsszel szankciókat helyezhet kiállításba, ha a kijevi kormány erőszakot alkalmazna az utcái tüntetőivel szemben.

A magyar diplomácia a Kárpátalján élő magyarok megosztottságára való tekintettel viszárgotlanul reagált az eseményekre. Gajdos István, az ukrán parlament egyetlen magyar tag-

Juscsenko és Janukovics protokolláris kézfogása. A háttérben Solana

ja, a Kárpátaljai Demokratikus Szövetség elnöke kijelentette, hogy Janukovicsot ismeri el az ország törvényes elnökének. A Putyin elnökkel való kitűnő kapcsolatok és az iraki háborúban való ukrán részvétel miatt a *Bush-adminisztráció is a megszokottal tartózkodóbban figyel az események felé.*

A konfliktus megoldása érdekében Janukovics és Kucsma a választást előlrol szeretné kezdeni, a tüntetők kifáradásától félt ellenzék pedig csak a második fordulót ismételné meg. Az ukrán legfelső bíróság végül engedett a *tömegnyomásnak* és hatáskörét túllépve elrendelte, hogy a két elnökjelölt következő erőpróbatját december 26-án kell megtartani. A parlamentnek még az alkotmányt is módosítania kellene a voksolás előtt, de sok képviselő felháborítanak az ellenzék módszerei. A korábban Juscsenkot támogató Alekszander Moroz szociáldemokrata vezető kijelentette, hogy elutasítja

„az egyeduralmi törekvéseket”. A szervezett megmozdulások az utóbbi négy év alatt több mint *harminc százalékos fejlődést elérő gazdaságot és a lakosság jelentős életszínvonal-növekedését is fenyegetik.*

Kucsma elnök sajtónyilatkozatában kijelentette, hogy a külföldi közvetítők jelenlétében létrejött „egyeség egyetlen pontját sem tartotta be az ellenzék, ami súlyosbította a helyzetet”. Putyin szerint *„sem Oroszország, sem az EU, sem a nemzetközi szervezetek nem tudják megoldani a problémát, a végső szót az ukrán népnek kell kimondania”.*

Az egész posztsovjét térséget érintő „helyzet” azonban tovább tart Ukrajnában. Egyes sajtóelemzők szerint az ismert forgatókönyv könnyen megismétlődik a jövő év februárjában Moldáviában tartandó választásokon is.

Gábor Tamás

Kína a „falánk sárkány”?

Mostanság divat a nemzetközi médiában Kínát okolni azért, mert gyorsan fejlődik a gazdasága, és emiatt emelkedik az olaj és a nyersanyagok ára. Savanyú a szó. Az még nem dőlt el, hogy a kínai piacgazdasági szocializmus receptje véglegesen beválik-e, de az eddigi eredmények lenyűgözők. A nyersanyag- és az energiaigény természetesen megnőtt, azonban érdemes a részleteket megvizsgálni, mielőtt egyetértünk a média Kínára aggatott „nyersanyagfaló, éhes, falánk sárkány” jeltőivel.

2003-ban a 35 százalékos beruházásnövekedés egyben azt jelentette, hogy Kína a világ szénfogyasztásából negyven, acélfogyasztásából harminc százalékban részesült. Ez elsősorban a fejlett országokban megemelte az árakat. A nyersanyagtermelő a szegényebb országok, ok jól jártak. 2003-ban a kínai olajfelhasználás is nőtt 15 százalékkal, de nem emiatt emelkedett egy hordó olaj ára ötven dollár fölé novemberben, hanem az olajmonopóliumok hírmánipulációja miatt. December elsején negyven dollárra esett az olajár, pedig Kínában nem csökkent a felhasználás. Kína olajfogyasztása mindössze a világ összes fogyasztásának nyolc százaléka.

Kína energiafogyasztása vo-

natkozásában még két fontos tény kell mérlegelni. Egyrészt a szűk energiahiány miatt modernizálnak bennük vele és modernebb technológiákat alkalmaznak. Egy tonna acél előállításához például pontosan feleannyi energiát használnak fel, mint Japánban. Másrészt Kinek joga eldönteni, hogy melyik ország mennyi energiát használhat? Kínában az egy főre eső energiafogyasztás csak jelentéktelen töredéke az Egyesült Államokénak. Kínában jelenleg helven főleg gépkocsi az arány, az USA-ban két főleg gépkocsi. Ha Kínában elérné ezt az arányt, akkor 650 millió gépkocsi futna, több mint ma az egész világon. Nem nehéz elképzelni, hogy ez mit jelentene a környezetnek.

Ha Kína egy főre eső energiaigénye elérné a fejlett országokét, akkor az igények kielégítése alighanem lehetetlenné válna. Mindehhez még hozzá kell adni, hogy a szintén gyorsan növekvő, egymilliárd lakosú India – és más fejlődésben lévő országok – igényei is növekednek.

Az 1970-es években a Római Klub is riogatólt a Föld természeti erőforrásainak kimerülésével, de jóvendők nem váltak valóra. Most a helyzet súlyosabb. A környezet állapotok sokkal rosszabb, és éppen a legnagyobb szennyező, az Egyesült Államok nem hajlandó a Kiotói Egyezmény aláírására, amely fékezne a romlás. Az elektromos vagy üzemanyagcellás motorok kifejlesztése sokat segíthet a környezetben és az energiában is, de az olajmonopóliumok lassítják az átállást. Arra hivatkoznak, hogy sokmillió ember elvesztené a munkáját, pedig csak néhány százat vesztenék el a profitjukat.

P. L.

Rövid történet a tisztességről

A Dél-Afrikában kormányzó koalíció (ANC) egyik tagja, a Kommunista Párt, nyilatkozatot tett közzé, amelyben nem ért egyet azzal a tervvel, hogy az ország választott tisztviselői 7 százalékos fizetésemelést kapjanak.

A kormány ugyanis néhány hete döntött arról, hogy a köztisztviselők bérért 6,2 százalékkal emelik. Akkor a nagyon szerény körülmények között élő köztisztviselőktől azt kérték, hogy „legyenek realisták”, és fogadják el az inflációval azonos mértékű emelést. A KP most azt javasolja, hogy a különböző választott tisztviselők ne fogadják el ezt a tőbbletet, mert ellenlétes a kormány meghirdetett elveivel, amelyek szerint csökkenteni kell a rászorultakból származó jövedelmi különbségeket. Kellene egy ilyen part más országok parlamentjeibe is.

Pesti Lajos

A huszonötök Európájából jelentjük...

● Hány nő, leány szenvedett évszázadokon át – és szenved még ma is –, míg az úgynevezett civilizált Európa végre megszülette az első törvényt a nőkkel szembeni erőszak büntetéséről. A Magyar Országgyűlés például a 8 százalékos női képviseléssel – képtelen volt felelni a szavát a családon belüli erőszak ellen. Nem bizonyítva – hangzott az érv: többnyire persze a férfiak. A spanyol nők igazolták, hogy van bátorságuk kiállni a jogaiért, és a spanyol férfiak bebizonyították galánsságukat. December elsajén Brüsszelben *Barón Crespo*, az Európai Parlament korábbi elnöke, a spanyol szocialista delegáció vezetője és *Gurmai Zita*, az Európai Szocialista Párt Nőbizottságának elnöke nemzetközi sajtótájékoztatót jelentettek be, hogy a spanyol törvényhozás elfogadta a *Zapatero* vezette szocialista kormány által beterjesztett törvényt a nőkkel szembeni erőszak szankcionálásáról. Ez az első ilyen jellegű törvény uniós tagállamban.

A 2006. évi parlamenti választásokon várhatóan a 65 éves baloldali politikus, Prodi lesz az olasz balközép koalíció, az Olajfa kormányfőjelöltje, akit egy mostani választás esetén a lakosság 57 százaléka támogatna. A Professor szeptemberben megálapodást kötött régi ellenfelével, Fausto Bertinottival, a Kommunista Megújulás Pártjának a főtitkárával, amelynek célja a baloldali kereszténydemokratáktól és a szocialistáktól a kommunizisták valamint a zöldiek terjedő Demokratikus Választási Szövetség létrehozása. A Berlusconi-kormány politikájáról Prodi azt mondta, hogy „a Ferrari ugyan urálja a Forma-1 futamait, de minden más versenyben drámaian alulmaradunk”.

● November 29-én az Európai Unió – Szerbia–Montenegró Interparlamentaris Delegáció küldötte, amelyik 2005. január 28-tól a Vajdaságba utazik, hogy kivizsgálja az ottani kisebbségekkel szemben elkövetett atrocitásokat.

Hegyi Gyula, a küldöttök egyik magyar tagja – a másik a fideszes Becsey Zsolt – elmondta, hogy január 29-én és 30-án lesznek a Vajdaságban, ahol nem csak a magyar, hanem más etnikai kisebbségek képviselőivel is találkoznunk szeretnénk, hiszen ebben a régióban a magyarok mellett élnek rutének, szlovákok is. Abban, hogy az eseteket ki kell vizsgálni, mindenki egyetért.

Az Európai Parlament soron következő, strasbourg-i plenáris ülésén Szerbia–Montenegró törvényhozása és az Európai Parlament képviselői találkoztak. Lesz miről véleményezni cserélni. Miután magyar kisebbségi képviselő nincs a belgrádi szükcspcsinában, a Vajdasági Tartományi Önkormányzat egyik tagja fogja az ottani magyarságot képviselni.

● A Berlusconi-kormány anti-szociális 2005. évi költségvetési tervezele ellen a mintegy 12 millió tagot számláló három nagy olasz szakszervezeti szövetség november 30-án hetven megmozdulást rendezett országsszerte. Az üzemek leálltak, a vonatok többsége nem közlekedett, a bankokban szünetelt az üzletelés, és az Alitalia légitársaság 136 járata nem indult el a reggel 9-től 13 óráig tartó sztrájk idején. A postahivatalok, a közlekedés és egyes állami intézmények dolgozói viszont olasz napos munkabeszüntetést tartottak. Az Európai Bizottság korábbi elnöke, a hazájában csak „Professzornak” nevezett Romano Prodi is a tüntetők között volt, ami az olasz politikai életbe való visszavonulását jelentette. Berlusconi 2001-ben történt hatalomra jutása óta ez volt az ötödik általános sztrájk. A következő tüntetésre december 11-én Milánóban kerül sor.

– Munkatársainkól

Múltunkban kutakodók, jelenünkben útkeresők

Furcsa teremtmény a régész, másként a muzeológus, avagy a „lapátosember”. Valamit mindig szeretne találni: kincset, bőlcsket követ vagy embereket, mondjuk Attila, Árpád sírját! Aztán gyakorta meg kell elégednie a jelen gondjainak útvesztőjével, amely megint csak azzal terhes: mire elég a pénz?

Különösen ma, amikor minden átalakulóban, változóban van, s hogy valami elgigázást kapjanak, Batsányi intelmét hívják segítségül: „vigyázz szemetek Párizsra vessétek”. Illetőleg Nyugat felé, Európára: ott hogyan csinálják?!

Egységes törvény, de mikor?

Épp ezert a budai várban, az Országos Széchényi Könyvtárban múzeumi szakemberek jöttek össze előadásokra, konzultációra, vitákra a jövő nagy kérdéseiről. Szakmaról, gyűjteményekről, állagmegóváról, leletmentésről, meg egyáltalán a létről. Ezért aztán *Fenyves Kornél*, a Közgyművelési és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének elnöke megnyitotta után – a legészültebb kérdésekre – *Vadász János* kormánybiztosított igyekedett válaszolni. Történelesen a születendő közalkalmazotti törvényről, amely a múzeumi szakemberek munkaviszonyát, helyzetét is szabályozná.

– A kormány normaszövege elkészült – hangzott a bejelentés –, s a tervek szerint január és május között társadalmi vitára szánjuk, mégpedig azért, hogy az Országgyűlés még az első felévbén elfogadhassa, s mihamarabb életbe léphessen.

Indokolná a sietőséget az is, hogy több mint nyolcszázézer közalkalmazott várja egy évtizede a legmagasabb rendező jogszabályt. Közülük 108 ezer köztisztviselő, 112 ezer fegyverteljesítő dolgozó, akár mint hivatásos rendvédelmi szakember, a többi tanár, orvos, nővér, szociális munkás, népművelő, muzeológus... Nekik jelenleg öt törvény, 170 végrehajtási utasítás a főhatóságoktól és 3500 önkormányzati rendelet szabályozza a munkaviszonyát, tevékenységét. (Ez aztán a jogállamiság!)

Mondják, türehtelen, kezeltelen és alkalmazhatatlan a jelen szabályozás. Tehát égetően szükség van az egyszerűsítő, közalkalmazotti törvényre az áttekinthetetlen jogszabályhalmaz ellenében. Jóllehet, ma az említett szakszervezetek (is) köszönhetően a magyar intézmények 50-60 százalékában

köttek ugyan kollektív szerződések, de az európai átlag 90-100 százalék körül van.

Az új törvény a korszerűséget, a ma követelményét célozza meg. A résztvevők persze tisztában voltak ezzel, tehát elsősorban arra voltak kíváncsiak, miként alakulnak a jövőben a bérek. Rövid volt a válasz: azok 65 százalékát az alapilletmények tennék ki, illetőleg 15 százalékot a különféle szakmai pótlékok, s mintegy 20 százalék jelentené a valóban mérhető, értekelhető, egyéni teljesítményt.

A közintézmények köztulajdonban legyenek

De addig is meg kell küzdeni a jelen helyzettel, a pénzüssévelel! Igen, ahogy *Vigh Annamária*, a kulturális miniszteriális főosztályvezetője, „megsugarta” a hallgatóságok: jövőre a múzeumok 1,2 milliárd forinttal részesednének a költségvetésből, de sok minden szükséglet fedezetlen marad. Hozzáteve: nagyon takarékosan kell banni a pénzzel, tudván, hogy sok mindenre nem jut belőle – éppen ezért szüntelenül keresni kell a különböző (értsd: magán) szponzorokat, megoldásokat a hiány pótlására.

Jóllehet, éppen *Vadász János* hívta fel a figyelmet a következőkre: manapság, ha akadályokba ütközik a működés, vagyis pénzüssé mutakozik (lásd: egészségügy!), akkor a magántöke bevonását látják megoldásnak. Márpedig a közgyűjtemények, a múzeumok, a levéltárak stb. – hosszú történelmi korok és évtizedek tapasztalataival – vagy állami, vagy önkormányzati kézben vannak a legjobb helyen! És a múzeumi szakemberek ennélfogva csak közalkalmazottak lehetnek.

A múzeumi munka (is) erő-

teljesen átalakulóban van. Valóban nem egy esetben támaszkodik a különböző, nem hivatalos (sokszor ez utóbbi nem is létező) támogatásra, a segítő elálmányok pályázati rendszerére. Arról nem beszélve, hogy a beruházások (autópálya, üzleti centrum, logisztikai központ építése közben) az építőkötelessége – a múzeumi törvény szerint – a feltárások finanszírozása. Majd a bemutatás, a közönség elé kerülés, a megtekintés szervezése számtalan új formákat hoz felszínre, úgy is, mint az idegenforgalom gerjesztője...

A *Múzeumok mindenkinek*, a *Múzeumok éjszakája* programok, a *Múzeumpedagógiai programok*, a *Múzeumok májálisa* és a többi a látogatottság fejlesztéséről, s nem utolsósorban a jövődelmezősegről szólnak. Ambar a látogatottság népművelést segítő, az ismeretek bővítését – azok számára, akik bírják anyagi eszközökkel az utazást, a belépődíjat, az étkezést, a részvételt!

Külföldi tapasztalatokkal

Érthető, hogy a hallgatóság nagy figyelemmel kísérte az európai múzeumi helyzetéről szóló ismertetőket: *Melyi József* művészettörténész, a Goethe Intézet munkatársát, a németországi gyakorlatról és *Christelle Czeif* könyvtárigazgató, a Francia Intézet munkatársát a francia tapasza-

latokról. Hasonlóság mindketőben az, hogy – különböző mértékben ugyan, de – a köztulajdon és a magányjűtemények szimbolizálást ismertették, a nemzeti sajátosságoknak megfelelően.

Például a franciáknál szigorúbb az állami beavatkozás a múzeumi gyakorlatba, míg a németek inkább közbizalmi eszközökkel (kevesebb pénz juttatnak a művelődési céljára) befolyásolják a működést.

Persze, általános tapasztalat, hogy a romló európai gazdasági helyzet arra készíti a fenntartó rendszereket, hogy a takarékoság jegyében a tartományi gyűlés, a városi prefektus, a szövetség, a kormány a megszorításokat alkalmazza. Illetőleg, nyilván nagyobb teret a magánkezdeményeseknek, magántökeknak. Azzal a résztvevők is tisztában voltak, hogy az elkövetkező időszakban – bármiféle prognózis helyett – a kilátások a fenntartásra, működtetésre csak romlanak Európaszerte.

A tömegekre egyre nagyobb teher hárul a kultúra kincseinek „megszerezése” közben, vagy teljességgel elzáródnak előlük. Ma már a több eurós belépődíjakat mind nehezebben fizetik meg, akik a nyújtják megöröszésért, munkahelyeikért, némi orabérjuttatásért küzdenek.

A magyar embereket miként megfizethető a legújabb kiállítások, a kivételre gyűjtemények látogatása?

Mártonfy Mihály

„Az ability egy angol szó. Jelentése: képesség, tehetség. Ennek ellentéte a disability kifejezés, mely magyarul fogyatékossgot, alkalmatlanságot jelent. Az Ability Park esetében a névválasztás azt a szemléleti változást szimbolizálja, hogy a fogyatékos személyeket ne a hiányzó, hanem a meglévő képességeik alapján kezeljük a társadalmi együttélés során.”

A fenti idézet köszöntötte a belépőt az Ability Parkban, melyet a Millenarison láthatunk október 23. és december 5. között.

Amúgy hatalmas itt a nyugzég. Látszik, hogy mindenki komolyan veszi a park jelmondatát, mely így szól: „A képességek próbjája”. Vagyis az egészséges, járóképes és látó emberek próbálják ki azokat a közlekedési eszközöket, melyeket az úgynevezett „fogyatékos” embertársaik nap mint nap használnak. Egészséges emberek próbálják beleélni magukat

VAKLABIRINTUS

sor kígyózik. Van egy olyan érzésem, hogy ezek az emberek (gyerekek, felnőttek) nem igazán tudják, vajon mi is vár rájuk odabenn?!

Eredendő félelem

Velük szemben három fiatal áll a bejárat előtt. Mindhárom látássérült, vagyis vakok. Az egyikük, *Orosz Gábor*, most előre lép, és erős hangon beszélni kezd: – Kis figyelmet kérek! Néhány mondatban elmondom a legfontosabb szabályokat, melyek szerint odabent viselkednünk kell. Először is, itt van a fehér bot használat. Ezzel nem hadonászik senki, mind a földön tartja. Mert ha fölémi, könnyen kiszúrhatja vele a másik szemét – közben megelinteti a botot, úgy mutatja. – Előindulok, és ha a jobb lábammal lépek, a bal lábammal ütök. Ha a

bal lábammal lépek, a jobb lábammal ütök. És így megyünk végig, miközben a bottal tapogatójuk ki a földön lévő akadályokat.

– Megkérünk mindenkit – veszi át a szót társa, *Varga Szabolcs* –, hogy órával, mobilal, nem világítson! Mert a játék lényege éppen az, hogy onok odabent néhány percben átéljék azt, ami a vak embereknek a mindennapok valóságát jelenti. Ha valaki mégsem bírja ideiglenesen, az nyugodtan szóljon nekem vagy Gábornak vagy Tünde-nak, és akkor mi azonnal kihozzuk őt.

– És még azt is szeretnék kérni – mondja Gábor –, hogy csendben legyünk odabent! Ne kiabáljunk, ne fecseresszünk, ne hujogjunk, mert a boton kívül a hang az egyetlen, ami segíthet minket a tájékozódásban.

(Folytatás a 7. oldalon)

a szabálynak a továbbélése is, hogy csak 18. életévét betöltött személy lehet a párt tagja. A 15. kongresszus változást hoz: „a párt tagja lehet minden 17. életévét betöltött személy”. A következő kongresszuson még tovább nyílik a kapu a fiatalok előtt, és megszületik a ma is érvényes szabály: „a párt tagja lehet minden 16. életévét betöltött személy”.

1989-ben kialakul egy alapelv: nem kérdezzük, hogy honnan jöttél, a lényeg az, hogy merre megy. Az alapszervezeti taggyűlések döntenek ugyan a tagfelvételéről, de meglehetősen liberálizmussal. Erthető az engedékenység, hiszen a párt szerveinek bővítése létezőké a pártnak.

A pártba hatással vannak a társadalmi élet más területein alkalmazott szervezeti formák és divatok. Az internet terjedésével megjelennek a hálózat módjára alakuló szerveződések, amelyben látszólag nincs szervezeti központ. A valóságban szinte mindig van. A párt nem adja fel a demokratikus centralizmust, bár időről-időre vannak kísérletek arra, hogy a Munkáspártból is hálózatként szerveződő pártot csináljanak. Ez a törekvés egy sajátos területen, a tagfelvétel módjának megváltoztatásában némi sikert ér el. A Munkáspárt hosszú vita után megengedi, hogy bárki az interneten keresztül belépjen a pártba. Ez a norma egyelőre ma is él, de szerencsére nem okozott meg végzetes kárt. Kiderült, hogy gyakorlatilag senki sem lép be egy Munkáspárt-hoz hasonló fegyelmelt szervezetbe az internet útján. Másrészt, a tagság osztonösen megérzi, hogy a kapitalizmus ellen elszórt harc közepette bizony meg kell kérdeznünk, sőt le kell ellenőrizni, hogy honnan jöttél, mert sokszor ez dönti el, hogy a valóságban merre megy.

Minden hatalom az alapszervezeteké!

A párt újjászervezésében prioritást élvez az a szándék, hogy a párt a tagság pártja legyen. Ez kritika a régi MSZMP gyakorlatával szemben, de kifejezi a rendszerváltás utáni valóságot is. A párt kizsúrol a munkahelyekről, a lakóterületi alapszervezetek objektíve kiemelt szerephez jutnak. Az alapszervezetek delegálják a Központi Bizottság tagjait, az alapszervezetek felett nincs középsztintű irányító szerv, csak koordinációs bizottság. Ez a kétszintű döntés időszaka a pártban.

A gyakorlat azonban hamarosan más megoldásokat is igényel. Kiderül, hogy sem nagy politikai akciókat, sem a parlamenti választási munkát nem lehet gyenge koordinációs bizottságokkal elvégezni. A KOB-ok ügyében Salgótarján hoz némi átöröst. Szinte mindenki érzi, hogy erőteljesebb megyei döntési és szervezési szint nélkül a folyamatos munka már nem folytatható. Ennek érdekében egy erőteljesebb megyei koordinációs bizottsági rendszer jelenik meg a pártban. Az irányítási rendszer belső problémája a 20. Kongresszus szervezeti szabályzatában korszerű megoldást nyer. A megyék élére megyei elnökségek kerülnek, amelyek – ha jól működnek – már nem az egyes választókerületi szervezetek érdekvédelmi szervezetét, hanem a megyei pártélet politikai irányítói.

Hasontalan nagy módosulás

zajlik le a KB struktúrájában is. A legelejen a KB-tagok egyharmadát a kongresszus választja, a többiek a tagság delegálja. Elég gyorsan érezhetővé válnak ennek a rendszernek az ellentmondásai. A gyakorlatban a megyék területenként elosztják a nekik jutó KB-tag keretet. A kiválasztásnál másodlagos szempont a szakmai hozzáértés, a politikai szemlélet, a regionális hovatartozás válik döntővé. Ez módosul némileg az előző években, amikor a megyei elnökök és a budapesti elnök tisztségüknek fogva a KB tagjai lesznek. Az új rendszer megőrzi a területi delegálást, de erősíti a politikai elemet.

A párt egyik nagy értéke, hogy újjászervezését követően azonnal rendszerbe állítja a párt-szervezési intézményét. A tagság első alkalommal a párt nevének kérdésében alakíthatja ki álláspontját 1992–93-ban. A módszer sikerét jelzi, hogy a párt-szervezés idején lendületbe jöttek az alapszervezetek, érdemből politikai munka folyik. Később a pártelnöki tisztség is párt-szervezésen dől el.

Az Úgyvezető Titkárságtól az elnökségig

A régi MSZMP-ben erős jogkörökkel rendelkező Politikai Bizottság működött. A rendszerváltáskor megjelenő polgári pártok az ügyvivői rendszert vezetik be. Az eleinte azonos súlyú ügyvivőkből ki-

válk egy-egy személy, és kialakul a jelenleg is használatos elnökségi struktúra.

A Munkáspárt eleinte Úgyvezető Titkárságot választ. A megfogalmazásban benne van, hogy az alapítók csak végrehajtási feladatot szánnak a testületnek, a döntéseket a Központi Bizottság hozza. Ez a rendszer alapjaiban ma is fennáll. Ugyanakkor világhosszá válik, hogy a 80–100 fős Központi Bizottság nem alkalmas operatív irányításra. A végrehajtó szerv szerepe objektíve megnő a pártban. A 15 fős ÚT szerepét az idők folyamán a 9 fős elnökség veszi át.

A Munkáspárt a munkásság pártjaként született meg. A kapitalizmusban élünk, ahol – akárhogyan is csürjék-csavargák – a fő ellentét a tőke és a munka között van. A forradalmi harc fő ereje ma is a munkássztyál. A munkássztyál átmeneti visszavonulása nem indok arra, hogy feladjuk munkás osztályharcos elkötelezettségünket. A Munkáspárt akkor tölti be hivatását, ha a munkások érdekelt szolgáló harci szervezet marad. A Munkáspárt ma az egyetlen szervezett és életképes erő a baloldalon, amelyre egyre nagyobb feladat hárul annak mértékében, ahogyan a magyar munkásságban tudatosodnak a tőkés rendszer negatívumai, és kezd, ha nagyon lassan is, de gondolkodni. Közös történelmünk ehhez a harchoz ad erőt és támaszt.

B. M., H. J., T. Gy.

ZÁRSZÓ

segítséget adni a párt mai nemzedékének. Ugyanakkor emléket is kívántunk állítani mindazoknak, akik tizenöt éve tudták, hogy hol a helyük, s tovább küzdöttek a párttal a holnapért. Reményeink szerint talán üzentünk is.

Sorozatunkat – a kapott jelzések szerint – jó szívvel fogadták tagjaink és szimpatizánsaink, persze talán szívesebben olvasták volna részleteiben, saját megélt élményeikkel összevetve bizonyára hiányérzetük is akadt.

Természetesen nem kívántuk a terjedelemmel az újságot túlterhelni, sem száraz jegyzőkönyvi stílussal az olvasói érdeklődést kockáztatni. De tudniuk kell, akik figyelemmel kísérték, hogy a történet alapjául gazdag dokumentációt használtunk fel, kongresszusi és központi bizottsági jegyzőkönyveket, a párt jelentősebb kiadványait, politikai beszédeket, a Szabadság tudósításait, a polgári sajtóban megjelent cikkeket.

Mennyire voltunk objektívak, tárgyilagosak? El tudunk-e számolni saját lelkiismeretünknek arról, mit hogyan írtunk meg? Sajnos, arra nem számíthatunk, hogy a Munkáspárt történelmét majd „kivülről” írják meg a történészek, ehhez ugyanis kevés a nyilvánosságunk. Ezt a feladatot nekünk kell elvégeznünk, és a 17. kongresszus ezt a célt ki is tűzte. Történelmünk feldolgozottságának mai állapotát több fázisú munka készíttette elő: a párt archivumának összegyűjtése és gondozása, a „Mit tett, mit mondott a Munkáspárt?” címmel megjelent – tényszerű felsorolásokból álló – sorozat, a párt alapító tagjainak a lapban közölt visszaemlékezései, majd az egymással szorosabban összefüggő események csoportosítása, a felfedezett hiányosságok pótlása, a folyamatok áttekintése.

Óhatatlanul elragadta a szerzőket az események tanulságainak felismerése – ezekben a következtetésekben objektívak voltunk, de nem pártatlanok. Nem külső szemlélői voltunk a folyamatoknak, hanem cselekvő részesei, a belső vitáknak is aktív szereplői. Az egyes részleteket úgy írtuk meg, ahogyan a párt tagsága is megítélte, a párt fórumai is értékelték azokat a maguk idején. Tehát nem a magunk, hanem a párt – mint szervezet – véleményét írtuk meg.

Szeretnénk hamarosan a mélyebb érdeklődést is kielégíteni az eseményeket bővebben taglaló, a felhasználható forrásokat is megjelölő könyv elkészítésével. Szívesen fogadunk konkrét olvasói észrevételeket még a megjelenés előtt, hogy a vállalt és lehetséges keretek között az elkészült mű minél teljesebb és igazságos legyen. Hiszen a tanulságok nemcsak a miénk, nemcsak a leírtakat megélt párttagokéi – másoknak is el kellene mondanunk, be kellene mutatnunk, s nem utolsósorban fel is kell használnunk.

Hiszen a történet nem zárul le, hanem tovább folytatódik – mindig van holnap.

Botta Melinda, Hajdú József, Thürmer Gyula

TESTVÉRSZERVEZETEK ÉLETÉBŐL

AUSZTRIA

Ausztria kommunista pártja (KPO) 2004. december 4–5-én tartotta 33. kongresszusát Linzben. Walter Baier, a KPO elnöke (képünkön Balogh Attila KB-taggal, a Munkáspárt küldöttével) előadói beszédében vázolta pártja jelenlegi helyzetét, külső és belső problémáit. A kongresszusi küldöttek túlnyomó többsége megértette azokat az új kihívásokat, amelyekkel szembe kell nézni minden európai kommunista pártnak az Európai Unió belüli politikálása során.

Az KPO-t is, mint minden parlamenten kívüli kommunista pártot, súlyosan érinti a pénztelenség, ezért a kongresszus fő témája a párt pénzügyi beszámolója volt. Hosszas vita után a kongresszus bőcs döntéssel elfogadta a pártelnökség pénzügyi tervét.

Jó volt látni, hogy a kongresszusi küldöttek túlnyomó része ötven év alatti volt és sok volt közülük a nő és a fiatal. A kongresszusi dokumentum között örömmel lehet felfedezni azt a tényt is, hogy nő az KPO ismertsége a hazáján belül. A legutóbbi parlamenti választásokon már egy százalék fölött szerepelt.

B. A.

PORTUGÁLIA

A Portugál Kommunista Párt (PCP) 2004. november 26–28-án tartotta 17. kongresszusát.

A százezer tagság képviselőletében 1300 küldött vett részt a kongresszusi dokumentumok vitájában és a Portugál Kommunista Párt új vezetésének megválasztásában.

A PCP meghívására a világ minden részéből érkeztek baloldali vendégek, hatvankét párt küldött delegációt, mintegy száz fővel.

A Munkáspártot Kerezi László, az elnökség

tagja képviselte. A látogatás idején sor került kétoldali találkozóira is. A PCP Központi Bizottságának tagjával, Margarita Botelhoval folytatott beszélgetésen szóba került a két párt az USA és a NATO politikájához való viszonya. Megállapították, hogy imperialista támadás környezelenek a világéremter.

Fontosnak tartották a munkásokkal az élő kapcsolat megteremtését, fenntartását, a párt szerveztségének erősítését és a párt-újság helyzetének a javítását.

K. L.

CSEHORSZÁG

2004. december 2-től december 6-ig ülésezett Prágában, a Cseh Kommunista Ifjúsági Szövetség vendéglátásában a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség (DIVSZ) Európai és Észak-Amerikai Koordinációs Találkozója.

A minden év végén megtartott találkozón most 17 ország kommunista ifjúsági szervezetei vettek részt.

A megbeszélés fő témája természetesen a 2005 augusztusában, Venezuelában megrendező Világifjúsági Találkozó volt, de áttekintet-

tük a DIVSZ anyagi helyzetét, a következő év programjait és az újonnan jelentkező szervezetek felvételét. Természetesen lehetőség nyílt kétoldali megbeszélésekre, kapcsolataink erősítésére is.

A találkozóról, a Világifjúsági Találkozó aktuális helyzetéről szombaton előadást tartunk a Baloldali Front – Kommunista Ifjúsági Szövetség Haller utcai Klubhelyiségében (1092 Budapest, Haller utca 26.) 15.00 óratól. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Székely Péter
a Baloldali Front elnöke

Mire elég a nyugdíjemelés?

Január elsejétől a nyugellátások 6,3 százalékkal emelkednek. Ez a 2,8 millió nyugdíjasnak átlagosan havi 3600 forint többletet jelent. Az is említést érdemel, hogy jövőre folytatódik a 13. havi nyugdíj bevezetése, amelynek 2005-ben 75 százalékát fizetik ki két részletben. Az 53., 54. és 55. havi nyugdíj kifizetésével átlagosan 46 ezer forintban részesül egy nyugdíjas. Ez a hír egyelőre hipotézis, mert a jövő évi költségvetésben a kabinet 4,5 százalékos inflációval és 8 százalékos nettó bérnövekedéssel számol, és valamilyen bonyolult módszerrel adja ki a 6,3 százalékos emelést. Ezekről beszélgettünk Bácskiskun és Csongrád megyében élő nyugdíjasokkal.

Bajától húsz kilométert kell kelet felé autózni, s ott vagyunk Bácsalmoson. A belváros egyik régi, de szép külsejű, gondozott családi házában ajtaját nyitotta csongorésemre Prkikánovics Márton nyugdíjas. Körülnézet a szépen berendezett kúrt és fél szobában, s miután leülünk, kéréztem.

– Ebben a kényelmes otthonában egyedül él?

– Nem. A feleséggel együtt vagyunk, de most nincs itthon, mert átment Kiskunhalasra a lányunkhoz és a tíznapos unokánkhöz. Néhány nappal ezelőtt én is ott voltam, megnéztem a gyönyörű kislányt. Ragyogó szemű, csodálatos az unoka, buszka vagyok rájuk.

– Ezen kívül buszka még valakire?

– Talán arra, hogy ezekben a nehéz időkben úgy-ahogy sikerül fenntartani magunkal, bár ez egyre nehezebb. A gerincem tonkrement, ötvenöt évesen rokkantnyugdíjas vagyok. A szegedi Klinikákon kezeltek, most évente járok kontrollra, az idegsebészetre. Egy fillérembe sem kerül, s remélem, hogy ezután sem kell fizetni érte.

– Korábban hol dolgozott?

– A bácsalmási Agrárpari Rt-nél sérteketek gondoztam. Most havonta 53 ezer forintot kapok. Huszonöt ezer elme egy fűtésre, világításra, vízre. Feleségem a helyi ruházati boltban eladó. Megkapjuk a pénzünket, aztán naponta elmegyünk a boltba kenyérré, tejért, vajért, felvágottért. Szinte üres a szatyor, és ott hagyunk több mint egyzet. Szedem a gerincbántalmamra a gyógyszerit, havonta ötezer forintba kerül. Januártól emelik, fizethetek érte hét-hét és félzet. Hlyenkor karácsony előtt mindig mondom a feleségemnek, hogy annak idején mennyire jobb volt a sorunk. Vágtunk disznót tizvalahány évvel ezelőtt is. Megengedhettük magunknak, hogy hízaljunk. Most ezt nem bírjuk.

– Mit esznek?

– Vacsorára olcsó felvágottat. De kérdezem, hogy meddig? Kiszúrák a szemünket 6,3 százalékkal, ami édeskesvetet jelent. Beszélük, hogy jövőre húsz százalékkal megfű a gáz ára. Minden többé kerül majd, amit a nyugdíjasok, kiskeresetűek nem tudnak megvenni. Két év múlva lesznek a választások. Jövőre biztos hogy 7-8 százalékos lesz a nyugdíjemelés. Akik most hatalmon vannak, továbbra is kormányozni szeretnének. Amikornak fölállni a kényelmes székkelből, a terített asztalokról jöket esznek, isznak, de semmit sem tesznek, hogy segítsék a szegényeket. Feltem az iskolában könyvelőként dolgozó lányomat és a tíznapos unokámat, nehogy arra a sorsra jussanak hosszú távon, amiben mi vagyunk.

Amikor Csongrád megyében Szegedtől tizvalahány kilométerre levő Zsombó belterületén megálltam, s körülnéztem, az egyik ház ajtaján fölött a felirat: *Pancaza István*. Ismerős a név. Becsóngettem, s azon gondolkodtam, hogy az egykori kizsgazda országgyűlési képviselő nyit-e ajtót?

– Igen, 1994-től 2002-ig, vagyis nyolc évig országgyűlési képviselő voltam – mondta a két éve nyugdíjas, jelenleg gazdálkodó Pancaza István.

– Hogyan került Zsombóra és mekkora területen gazdálkodik?

– Huszontöt évvel ezelőtt költöztem ki Szegedről ide, a Bába dűlőben levő tanyaiba házba. Aztán beköltöztünk a faluba, a Rózsa utcába. Zsombó lakosainak száma megháromszorozódott, jelenleg 3300-an élnek itt. Sokan kiköltöztek Szegedről ide, illetve Domaszékra, Szatymazra, Bordányba, Deszkre, Tiszszigetre, vagyis a várost övező falvakba. Azelőtt és most is családi vállalkozásban, két nagy fiammal gyümölcsösben, szántón, legelőn gazdálkodom.

– Milyen véleménye a 6,3 százalékos nyugdíjemeléssel?

– Kozedük a választás. Az

idén egy százalékat emeltek, jövőre 6,3-at, tehát próbálják előkészíteni azt, amit szeretnének elérni. Várható, hogy 2006-ban magasabb lesz az emelés.

– Az inflációt és a romló gazdasági helyzeteket figyelembe véve ez mit jelent a nyugdíjasoknak?

– Egyértelműen nem jót. Az egyformán alkalmazott 6,3 százalékos emelés helyett célszerű lenne a kulcsos rendszert alkalmazni. Vagyis azoknak, akiknek jelenleg magasabb összeget, havi nyolcvanezert vagy ennél is többet folyósítanak, legyen két százalékos emelésük, viszont a 20-40 ezer körülieknek adjanak jóval több százalékat, mert így a nagy különbség közeledne egymáshoz. Most a húszszerez nyugdíjasok januártól kapnak 1800 forintos emelést, a nyolcvanezerek pedig négyezer-nyolcvanezert pluszhoz jutnak. Ez nem igazságos. A kizsgazdákra kellene rátenni négy-öt ezer forintot. Amíg országgyűlési képviselő voltam, szorgalmaztam a kulcsos emelés bevezetését, amivel elméletileg egyetértették, de más elképzelések miatt ez nem valósult meg. Aztán az MSZP-nél ez szóba sem került.

Szintén Zsombó belterületén *Rácz Jánosné* nyugdíjas családi házába csongottem be. Takaros épület, rendezen tartva. Ami fölött, hogy a konyhában levő cserépkályhában duruzsolt a tűz.

– Fával fűt?

– Olcsóbb. Meleged az a szobának is. Szűken bának vele. Persze a hidegben rákapcsolom a gázt, de arra elmegy havonta hét-nyolcezer forintot. Úgy-ahogy lakarekeskodikni kell. A villany, gáz, víz, kábeltevé havi húszezerbe kerül. Mi marad a 34 ezer forint özevnyi nyugdíjból és a házastársi pótlékból? Semmi. Két fiam itt, Zsombón él, de egy fillért sem tudnak adni, mert nekik is problémát jelent a megélhetés. Egyre nehezebb nekik, mert mások az igényeik. Ok még fiatalok, de nélkülözniük kell, mert sem erre, sem arra nem futja. En meg itt vagyok egyedül ebben a két szoba-konyhás házban, három évvel ezelőtt meghalt a férjem, aki annak idején a helyi termelőszövetkezetben traktoros volt. Jó pénzt kapott, elvisehetően éltek.

– Most miből él?

– Világéletben földmün-

kás voltam, most is az vagyok. Egy hektáron gazdálkodom. Foként gabonát termeszték, de drága a szántás, a vetés, learattatom, ami pénzbe kerül. A támogatást pedig megvonják. Eddig kilencezer forint előleget kaptam, de 45 ezer forint gabonátomogatás járna, amittől, azt beszelük, hogy elesek. Ezt is megvonják tőlünk. Semmit sem kapunk.

– Mit segít a nyugdíjemelés?

– Az idén egy százalékat adtak. Neveléses. Senkihez sem lehet menni panaszra, mert szóba sem állnak velünk, szegény emberekkel. Akik font vannak, jól élnek, de a mi sorsunk elviselhetetlen. A termelőköt lehetetlen helyzetbe hozták. Az egyik új szegedi nagyruház ot forintért adja a károsulát, tizenegyért a krumpit. Németországban, vagy nem is tudom honnan, de külföldről hozzák be. Az árúházból veszik meg az emberek. Megkértem a gyerekeimet, hogy vigyenek be kocsival Szegedre, a Mars téri piacra, s árulok krumpit, almát, szolót. Nyugósen vittem, mert drága a benzín. En meg a piacon hába kínáltam, amit megtermeltem, senkinek sem kellett. Visszapaoltunk a kocsiba, s indultunk haza Zsombóra.

* * *

A három vélemény megegyezett egek között abban, hogy a 6,3 százalékos emelés nem sok jót ígér. Erdemes számolni. Tegyük fel, hogy jövőre a sokat beeresgett húsz helyett mindössze öt százalékkal emelik a gáz árát. Az élelmiszert előállítók termékeikre rátesznek még három százalékat, a kereskedők kínálatukra újabb hármat. Ez tizenegy százalékkal többet vesz ki a vásárlók pénztárcájából, vagyis a 6,3 százalékos nyugdíjemelést annyit jelent a gyakorlatban, hogy az idősöknek messze el kell kerülniük a boltokat, mert amiért eddig egy ezrest fizettek, az januártól sokkal többé kerül nekik.

Tarnai László

A Szabadság Alapítvány számlaszáma:

OTP 11705008-20441997

Lóditások korát éljük

Miniszterelnökünk 2004. november 23-ai, reggeli rádiónyilatkozatában elébünk tárta legújabb – szóvirágokkal ékesített – felhizgatóit. Rögton hozzáteszem: azoknak a régi bölcsenek tanítását vallom, akik szerint a félhizgató a legnagyobb hazugság.

Mert igaz, hogy a nagyobbik ellenzéki párt provokatív céllal állította annak idején, hogy a Medgyessy-kormány nagyarányú gázemelését tervez. És igaz, hogy – némileg ennek hatására – az új hatalom lassúbtemű gázemelésre kényszerült. Nem szívesen tehát, de kényszerült, mert azokat a bizonyos önköltségkövető árkepzési elveket a kormány is aláírta (miközben a költségek ellenében szerepe formális). Csak hogy a halgatók értelmi képességeinek minimális tisztelget megkivánva volna, hogy kormányelnökünk hozzátegy: a Mol-t azért fozoztatás (például benzínemelés) a fogyasztók költségére kárpótolják. Nem mondom, hogy ez

valami közgazdasági mintamegoldás. Am a politika bizony sorozatosan és érhető okokból nem képes mindig kiszolgálni a piaci követelményeket, mint ahogyan ezeket a piaci szereplők (például monopól, félmonopól cégek) is igencsak meg-meg sértik.

Aztán Gyurcsány úr érvelése csúcspontjához ért, amikor a 70-es évekre utalva kijelentette: Kádár János is képtelen volt „megállítani a határon” az olajválságot. Itt „csak” az hiányzik, hogy orokre nem is akarta. Csak annyit akart, hogy a szovjetek 8-10 évre húzzák el, tegyék fokozatosan az áremelést. S ezt a kedvezményt meg is kaptuk. Miniszterelnökünk már tanulta, látta ezt a ténnyt s most az agymosdában akarja eltüntetni. Mellesleg: az olajat ma is jórészt azon a vezetéken importálják, amelyet akkor építettek. S ma egyetlen elismerő szó nélkül elvezük a hasznát.

Várkonyi György
Budapest

Decembri teendők a házikertben

A lombhullató fák, a cserjék és a szőlő is mélynyugalomban vannak a téli hónapokban, s eközben fontos életani változások mennek végbe, melyek eredményeként megváltozik a jövő évi termésképzés alapvető feltétele. Az életani folyamatokhoz szükséges vizet a gyökérzetnek folyamatosan kell biztosítani, ezért elmaradhatatlan teendők a talaj nedves állapotban való tartása, valamint a mélyebb talajfagyások megakadályozása. Ellenkező esetben kisebb-nagyobb fagykarak, sok kifagyások is előfordulhatnak, különösen az ószi ültetésű növényeinknél. Ezt is javasolt a fakoronájára alatti talajok minél mélyebb rétegu feltöltése odavezetett esővízzel, hólóvel és a lehető legvastagabb talajtakarás. E célra az ószi lombot is használjuk fel, beleértve a díofalevelet is, amely a lakart területet bizonyos fokig gomyirtja is. Nagyon jó megoldás a raschel halóból készült zsakokba való felzedés és azzal történő talajtakarás. Az élvo növényeink a díofalevel csírázsgátló hatására nem érzékenyek, ezért bátran lehet használni. A téli szelek ellen a lombtakarást földdel vagy más anyaggal való lesúlyozással jól megvédehetjük.

Az örökzöldek hasonlóképpen részesülnek folyamatos vízellátásban, mert azok télen is szüntelenül párologtatnak és fagymentes napokon asszimilálnak is, tisztítva ezáltal a téli szmogoskódos levegőt. Az lenne a jó, ha lakóépületeinket egy sor örökzöld és egy sor lombhullató venné körül, mert a két csoport egymást igen jól kiegyeszteli. A fagymentes napokon végezhetjük a talajmunkát, illetve kialakíthatjuk az új agyásokat a vetésforgónak megfelelően. Nagyon jól bevált az egyes agyások lehatárolása a nagyobb, 1,5-2 literes flakonokkal, amelyek alját előzetesen levágjuk, a kupakját levezük és szájjával lefele olyan mélyen assuk be, hogy csak néhány cm-es része maradjon kint a felszínen. Az így körülvevő agyást a vakondok nem barmoghatja a szükség esetén a parcellába ültetett növényzetet akár tapodatozásban is részesíthetjük. A kirtések vonalába érdemes vízzel töltött flakonokat leásni a kutyák ajjárásának megakadályozása céljából. Ez minden más megoldásnál jobban bevált.

(Folytatjuk)

Cs. Nagy László

MÁR MEGINT

A meghatározásokat nem választottuk külön: ha egy szám után két definíció áll, az első a vízszintes.

MEGHATÁROZÁSOK: 1. József Attila Farsangi lakodalmom című verséből idézzük; az első rész. – múlik az idő. 2. Strázsál. 3. Epítőanyag. 4. Budapest környéki város lakója. 5. Tó, németül. 6. Házsártos nő. 7. Tell-el-...; egyiptomi romváros. 8. Súlyarány, röv. 9. Becézett Zsófia. 10. Hindu vagy buddhista varázsszóveg. 11. Szavazategyűjtő láda. 12. Csupa, tisztla. – Az idézet második, befejező része. 13. Csúz. 14. Fialat hájtás. 15. Ilona, becézve. 16. Lengyel-nemet határfolyó. – ... Sarif; egyiptomi színesz. 17. Angol költő (John, 1572–1631). – Akadovza beszédlő. 18. Perzsa poéta (Gandzsavi, 1141–1209). 19. A bibliai Mózes fivére. 20. Edes musical-nól. 21. E napon. 22. Egyesület egyede. 23. Dánia gép-

kocsijele. 24. Heyerdahl hajója. 25. A horvát kormányfő (Ivo). – Szerveztünk motorja. 26. Tokió régebbi neve. 27. Kutyaszáj. – Az állatvilág takacs-mestere. 28. Villanyerő. 29. Ott lent, népiesen. 30. Szabó Magda fiúüdüre. 31. Nemesgáz. 32. Női név. 33. Verscsengő. 34. Erősen csíp. 35. Az Én. – ... nők; Székely Bertalan festménye. 36. Római pénzgyösz. 37. Dalmáciai sziget. 38. Gomolygó, orvénylő. – Baromfi születését elősegíti. 39. Bórránc. 40. Világos angol sor. – Negyven rabló babáját! 41. Unnepelni kezd! 42. Tagadószó. – Lon ...; kambodzai diktátor volt. 43. Tűzhely sütoje, népiesen. 44. Forma. – A Tadz Mahál városa. 45. Fontol. 46. Korpulens. 47. Cilius, ...; fortilus; gyorsabban, magasabba, erősebben (az olimpia jelmondata). 48. Díohéj alakú egyárbocos vitorlás. 49. ... me tangere; ne illess engem. 50. Győr-...; Sopron; dunántúli megye – idót mulató. 52. Gyilkol. 53. Teher, régiesen. 54. Louis d' ...; Lajos-arany. 55. ... Nguyen Giap; a Bien Dien Phu-i győző. – Vasúti szerelvény. 56. Szerb

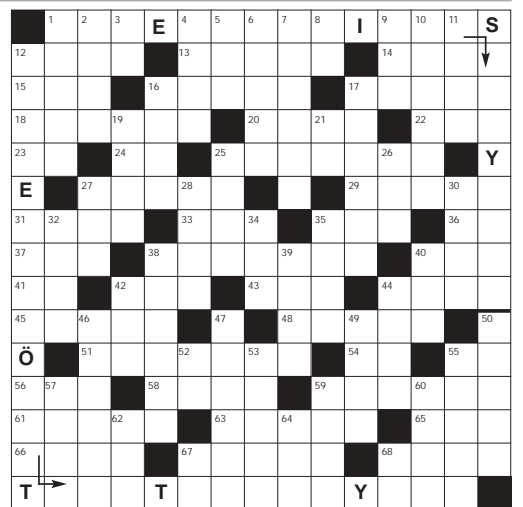
város. 57. ... Verdet; román politikus. 58. Fővárosi egyetem névbetűi. 59. Lelkiismeretes. – Juhistálló. 60. Írásjel. 61. Éljenze. 62. Becézett Elemér. 63. Az USA által megszállt arab ország lakója. 64. Francia területmérték. 65. Yoko ...; Lennon özvegye. 66. Kambodzsa pénzeme. 67. Folyó Spanyolországban és Portugáliában. – Dévajkoldni kezd! 68. Támár második férje. – Nobel-díjas japán író (Kenzaburo).

H. I.

A 47. helyszámunkban megjelent rejtveny helyes megfejtése: *Az isten az ember ónaroképe.*

Nyertesek: Kajati Sándor (*Nyiregyháza*), Németh Ottília (*Erd*), Dombi Gyula (*Szeged*). Könyvnyereményeiket postán küldjük el.

E heti feladványunk helyes megfejtését 2004. december 20-ig lehet beküldeni a szerkesztőség címére (1082 Budapest, Baross u. 61.).

Akinek „szava után megy a király”

A Kossuth Kiadó ötvennyeg kormányfő (Magyar miniszterelnök 1848–2002) 2002-es bemutatását követően most élénk tár 75 olyan embert, akik nagy befolyást gyakoroltak koruk állami vezetőire, sőt nemegyszer maguk irányították az országot. Ezeket a háttérben „szerényen” meghívó, igen jó politikai érzékeléssel megáltoit embereket a mai napig is „szürke eminenciásoknak” nevezzük.

A könyvet Szentpéteri József szerkesztette – nevével már találkoztunk a hatkötetes Magyar Kódex kapcsán – s negyvenegy tehetséges fiatal történész írta a szócikküket, tucatszám lektor közreműködésével. Szentpéteri József felveti előszavában: „Kik (is) voltak azok, akik mindent el tudtak intézni és meg tudtak akadályozni, mindenki- ről mindent tudtak, és kezük mindenhatóvá elért? Olyan történelmi személyiségek ők, akik életük egészében vagy annak egy részében az eseményekkel, véleményükkel meghatározó módon hatottak az események menetére, akik nem a hatalom csúcspan felálltak helyet, ám befolyásuk saját korukban sorsformáló erőt jelentettek és életükük nemritkán az utókorra is hatást gyakorolt.”

Ez az időben is nagyleptékű munka közel ezer évet fog át, Vid Iszpántól (1010–1074) Aczél Györgyig (1817–1991) és Vársárhelyi Miklósig (1917–2001). Nem törekedhetünk a teljességre, s ráadásul a legnevezetesebbekkel sem foglalkozhatunk (például Bakócz Tamással, Pázmány Péterrel, Werbőczy Istvánnal, Bocskai Istvánnal, Hadik Andrásral, Széchényi Ferencsel, Deák Ferencsel, Eötvös Józseffel, Trefort Ágostonnal, Podmaniczky Frigyes-sel, Apponyi Alberttel, Baross Gáborral, Klebelsberg Kunóval, Kéthly Annával, Révai Józseffel, Marosán Györgyvel stb.) – róluk már számos tanulmány olvasható. De egy-két olyan érdekes személyre mindenképpen szeretnék rámutatni, akiket az olvasók jelentős hányada eddig nem ismerhetett.

Az Árpád-kor egyik legkiemelkedőbb politikusa volt Lodomer esztergomi érsek (....–1298), aki élete végéig egy működőképes kormányzat megvalósításán, illetve amikor a helyzet azt kívánta, a királyi hatalom stabilitásának helyreállításán és megőrzésén munkálkodott igen sikeresen, IV. László majd annak halála

(1290) után az utolsó Árpád-házi király, III. András uralkodása alatt, akit (végül is) ő segítette trónra. A püspöki kar vezetőjeként jelentős szerepe volt – korat megelőzve – a magyar rendiség eszméi alapjainak kidolgozásában.

Nekcsel Demeter (...–1338) Károly Róbert tárnokmestere (22 éven át, haláláig) megalapozta az Anjou-uralkodók gazdasági hatalmát, lehetővé tette az aktív külpolitikájukat. Ő volt az államháztartás tényleges feje, az ország pénzügyi politikájának legfőbb irányítója. Itáliai tapasztalata révén firenzei mintára aranyforintot vezetett s ezüst garasokat. Érdeklődött a földbirtokosokat a bányaművelésben, reformjainak köszönhetően Magyarország a korabeli Európa legjelentősebb aranytermelő országa lett. Sugalmazására a király támaszkodott a városokra, támogatta a telepítéseket, s így a növekvő polgárság adója jelentősen gazdagította a kincstár bevételeit. Nekcsel közreműködése eredményeként létrejöhett az 1336. évi magyar–cseh–lengyel kereskedelmi és vámegyezmény. Végig az uralkodó közvetlen környezetében élt, hadjárataira is elkísérte Károly Róbert.

Modern korunknak a szó legszorosabb értelmében vett „szürke eminenciása” volt Ambrózy Gyula, a kormányzó irodalmi munkatársa, majd 1943-tól államtitkár rangban vezetője. E kulcsfontosságú tisztségére révén minden polgári természetű államügy átment a kezén. A nyilvánosság elé azonban sohasem lépett, ezt nem is tehette meg. Horthy Miklós kormányzó hűségese bizalmi embere és első számú segítője volt az 1944. októberi „kiugrási” kísérlet megvalósításában.

Kiválasztásában a kabinetiroda élére döntő tényezőnek számított neméletlen és konzervatív liberális szemlélete, miért is alkalmas személyiségnek ítélték a kormányzó és ta-

nácsadó arra, hogy az államfo- jobbkezeként közreműködjen az ország háborúból való kiválásának megszervezésében. Magyarország német megszállása után különösen fontos politikai funkciót töltött be, amely messze meghaladta a kabinetirodai főnök eredendően adminisztratív hatáskörét. A kormányzóval való mindennapos érintkezés, szinte testközelisége lehetővé tette, hogy közvetlen gyakorlati segítséget nyújtson az államfo erőfeszítéseiben és a politikai kibontakozás lazítására. 1944 szeptemberétől Ambrózy kulcsfontosságú szerepet töltött be a fegyverszünet és a politikai kibontakozás előkészítésében. Ő közvetített (például) a Magyar Frontba tömörült demokratikus ellenzégi pártok képviselői és a kormányzó között. Részt vett az 1944. október első felében Moszkvában tárgyaló fegyverszüneti delegáció és a budai vár közötti titkos távirat megfogalmazásában, és ő készítette a válaszokat a szovjet fővárosból érkező üzenetekre. Ambrózy fogalmazta meg az 1944. október 15-én a rádióban felolvasott kormányzó próklamációt. A fegyverszüneti kísérlet összeomlása után a Gestapo leletartotta, majd Mauthausenbe deportálták. Hazatérése után, a Szálasi-perben a vád tanújaként tett vallomást.

E széles látókörű, lényegre törő kötetlet részletesen tájékoztató képek jegyzéke, majd a tárgyaló személyekre vonatkozó ajánlott irodalom zárja.

(Szürke eminenciások a magyar történelemben. Kossuth Kiadó, Budapest, 2003. 240 oldal, 6990 Ft.)

Frideczky Frigyes

VAKLABIRINTUS

(Folytatás az 1. oldalról)

Persze halkan beszélni, kérdeznünk tőlünk lehet, csak ne kiabáljunk, hogy halljuk azt, hogy hol vannak a többiek.

Közben kerül egy fehér bot nekem is. Kezembe veszem, és a harmadik fiatal, Birizó Tünde vezetésével, aki a lemaradók között noszogatja, én is belepek a vaklabirintusba.

– Hajrá! – biztat Tünde.

– Bennem azonban egyáltalán nincs ekkora lendület. Nagyon, nagyon sötét van. Teljes feketeség.

– Itt van egy ember, aki be szeretne jönni, és nála van a magnó! – kiáltok előre Gábornak.

– Botja van?

– Akkor mi tartja vissza? – kérdi Gábor.

– Hogy mi? Az hogy nem látok! – mondom fennhangon.

– Most lát vagy tot a fonók.

– Ez a lényeg. – mondja Tünde.

– Hogy idebenn megmutassuk azt, hogy a vak ember egy ismeretlen terepen hogyan közlekedik.

„Ez a lényeg” – gondolom, de sehogy sem tudok szabaddulni a rossz érzéseimtől. Dobben a konstalatom, hogy erendendő, szinte ősi félelem tör rám. Olyan bizonytalanná válok, hogy szinte lemerevedek. Se jobbra, se balra.

Bottal, kézzel, hanggal

Tünde nyugodt hangja segít ki ebből a hideg tájából.

– Használd a botot! – mondja. – Az most a szemed. Mindig jelezni fogja az akadályt, mert két-három lépéssel előttem van. Ha úgy fogod, ahogy tanítottuk... – hangja feddővé válik. – Ne emeld föl a földről! Még megszúrás vele valakit.

Nem tudom, ezt hogyan érzekelte, de a botot azonnal visszacsapom az aszfaltra.

– Itt van valami lejtő? – kérdezem.

– Lejtő? Nincsen. Te csak azt hiszed. Teljesen egyenes az egész. Csak mesterséges akadályok vannak a földön. Itt is lesz egy. Tapogasd ki a bottal.

Tapogatom, pontosabban csapokdok a bottal, de nagyon vigyázok már, hogy ne emeljem föl. Csak legfeljebb boka magasságig.

Van itt valaki. – Helló! – köszöntöm. Aztán hallom, hogy Gábor jön kifelé valamilyen „zsakutcából” a csoport elejét vezetve. Zsákutca. Na, ezt még meg kell nézni. Nézni?? Milyen ostobán hangzik ez most. Érzékelni. Ez a jobb szó. Bot-tal, kézzel, hanggal.

– Hát ha egyedül lennék – tör ki belőlem –, rendesen két-ségbeesnek.

– En már kétségbeestem! mondja egy leányhang, valahonnan a sötétből.

– Ismeretlen terepen először mi is ezt éreztük – mondja Tünde. – Ez normális emberi reakció. És, amikor az ember látónak születik, és később vakul meg, akkor még inkább.

– Te is? – kérdezem dobben-telen. – Te is látónak születettél?

– Igen – válaszol nyugodtan.

– En normális látással születtem, és 22 éves koromban vakultam meg. Mindössze négy nap alatt. Nem tudjuk, hogy miért, az orvosok csak találgatnak. Állítólag nagyfokú gyulladással volt. Am a szemem soha nem fájt, és egyszer csak leereszkedett előttem a kód. Ementem az orvoshoz, ott azt mondták, hogy szerintük jobban látok, mint azelőtt, vegyek fel napszemüveget. És másnap megvakultam... Állítólag ez szürke hályog volt. Aztán megmutótték, utána meg szétlőtték lézerrel, és azóta visszafordíthatatlan lett a folyamat. Végleges soletéség. Ugyanogy...

Átélni mások baját

– Egy évig nagyon rossz volt – folytatja Tünde megváltozott hangon. – Teljes depressziós állapotba kerültem. Képtelen voltam bármit is tenni, segíteni magamon. És bizony kellett egy hatalmas nagy fenékre rúgás, hogy elinduljak. És élni kezdjem az állapotomhoz képest normális életem.

– Te is féltél az elején?

– Persze. Mindenki fél. De

azt le kell győzni, és akkor nem lesz semmi baj.

Elöl a botok csattogása felerosodik. Vagy csak én hallom úgy? Nem tudom. Csitt-csitt. Csitt-csitt.

– Enszertem, aki eddig nem segítette át a vakokat az úton, az most ilyen elmények után biztosan át fogja vezetni őket – mondom, és meglepve veszem észre, hogy egyre rutinosabban használom a botot...

Végre kiérünk a labirintusból. Itt az áldott fény! A csodálatos. Soha nem gondoltam volna, hogy ennyire nagyszerű dolgok: LÁTNI!

Körülnézek. És valahogy azt veszem észre, hogy az arcom megváltozott. Mindössze néhány percet töltöttem bent, de dobbanetes átélésben volt részünk. Egy életre szólóan.

Valahogy az kezd motoszkálni a fejemben, hogy milyen nagyszerű dolog is ez a be-elés, és empátia. A leglátogatottabb nevelési eszköz, akár gyermekről, akár felnőttről van szó.

Ezekben a választási örület-től terhes időkben, bizony ráférne a vezetőinkre, s politikusainkra egy hasonló típusú nevelés. Ilyen jó kis atélés. Empátia. Mondjuk Demszky úrnak csak két éjszakát kellene inná töltötenie az aluljáróban, mindjárt nem zavargászná fogdmegeivel a csoveséket!

Vagy Gyurcsány úr is lelátogatálna a szegény nép közé, ha már ennyire hangoztatja a szociális érzékenységet.

Csak hát tudom, ezek nehezen megvalósítható alkmo maradnak. Hiszen a feletem mindig lebéntáthatja azt, aki hirtelen egy idegen és számára sötét helyre kerül.

De nekik erre csak azt a mondatát tudom idézni, melyet a labirintus bejárata fölé írtak föl a készítőik:

„A labirintus a lélek útja, az ember útja, a világ valódi igazsága felé. A labirintus a helyes út, vagyis önmagunk megtalálása. A labirintus az a hely, ahol belső félelmek és demónaink rejtőznek.”

Fort András

TUDOMÁNYOS HÍREK

● Az ENSZ Genfben működő „Katasztrófa Irodája” közleményében figyelmeztet arra, hogy szélsőséges időjárásra és pusztító viharokra kell számítanunk. A jelenlegi, Fülöp-szigeteken pusztító tájfun – a mai napig ötszáz halottal beszélnek – a jövőben várható természeti katasztrófák első felvonásának tekinthető. Tavaly 380 természeti katasztrófa regisztráltak, amelyből 300 az időjárás-függőtt össze, és 250 millió embert érintett. Mindez a sok jel közül az egyik, amelyek arra figyelmeztet, hogy radikális csökkeníteni kell a levegő szennyezését. A klímakatasztrófa nem mese, mint ahogy az

óceán túloldalán állítják, és megvásárolt tudósokkal igyekeznek a környezetvédő szervezeteket elalítani.

● A cardiffi Wales University kutatóinak sikerült nem megtermékenyített petyesetekből embrionális össejtek előállítani. Az össejtek számlalag gyógyászati célra alkalmazhatók, de a széles körű tiltakozás (főleg az egyházak) miatt a természetes módon megtermékenyített össejtek felhasználását csak néhány országban engedélyezték. (Legutóbb Svájcban.) A walesiek most kicselezték az akadémikusdokokat. A női petyesetek egy bizonyos fehérje

sejtfelje keverték össze, amely ugyanolyan érzet keltettek, mintha spermasejtek lennének. A petyesetek ezért elkezdtek osztódni, és néhány nap múlva már egészséges, életképes össejtek alakultak, amelyeket minden olyan célra lehet használni, amelyre a szokásosan megtermékenyítettek. Masként kifejezve: „becsaptak” a petyeseteket.

A dolognak persze van egy másik oldala. Kiderült, hogy ezzel az eljárással a szaporodáshoz egyáltalán nincs szükség a férfiakra. Mire lesznek jók ezután?

P. L.

MEGRENDELŐ

Kérem küldjenek az alábbi címre
1 példány A Szabadság bemutatósát!*

Megrendelem A Szabadság példányát**

- havi előfizetéssel (460 Ft/hó)
- negyedévi előfizetéssel (1380 Ft/negyedév)
- féléves előfizetéssel (2760 Ft/félév)
- éves előfizetéssel (5520 Ft/év)

Név:

Cím:

* A bemutatósám megküldését a Progressio Kiadótól kérje (1082 Budapest, Baross u. 61.)!
** Az előfizetéses megrendelést a hírlapkezelésnél, a Magyar Posta hírlap-ügyszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban lehet leadni. Kettő vagy több példány azonos címre történő postázását a Progressio Kiadó is vállalja.

Hirdessen

A Szabadság

hetilapban!

Többszöri megjelentetésnél kedvezményt adunk.

Részletes információ: Huszár Zsófia Telefon: (06-1) 313-5420

Nálunk járt a Mikulás

Hangulatos télapódél-utánt Szervezetek Toth Erzsébet és a Munkaspárt apparátusának nőtagjai a párt budapesti székházában, amihez nagy segítséget jelentettek a párt tagjainak ki-

sebb adományai (a „guruló forintok”) is. A főváros minden kerületéből érkeztek az eseményre a gyerekek (mintegy harmincan), többnyire szülei kíséretében. Meghívták a Kínai Nagykövetség ajánlására Magyarországon élő kínai gyerekek illetve kubai fiatalok is. Minden jelenlévő ajándékot kapott.

KARÁCSONYI KÖNYVAJÁNLATUNK

Ajándékozza meg szeretteit baloldali írók, költők műveivel!

Agai Ágnes FUIT (Egy halál utóélete) (versek) HOGY JÖN IDE PICASSO? (versek)	700,- Ft 500,- Ft	Moldova György AZ UTOLSÓ TÖLTÉNY (2 kötet) VEGTELEN VONAL	3000,- Ft 2000,- Ft
Baranyi Ferenc A HONFOGLALÁS FELSZÁMOLÁSA MONTMORENCY-I SZERELMESEK (versek) SZÍNIGAZSÁG	1300,- Ft 1200,- Ft 570,- Ft	Molnár Géza A KATEDRÁLIS FÉNYEI AZ ORVOS	980,- Ft 200,- Ft
Berecz János VÁLLALOM VISSZANÉZVE	2700,- Ft 2700,- Ft	Rozsnyai Ervin TÖRTÉNELMI FASIZMUSOK (Mussolini, Hitler, Horthy) AZ IMPERIALIZMUS KORSZAKVÁLTÁSAI	1750,- Ft 1600,- Ft
Tabák András VERŐ EMBER KALENDÁRIUM	800,- Ft 800,- Ft	Ladányi András VÁCI MIHÁLY	1000,- Ft
Háromi István Péter KÉTUTEMŰ MEGVÁLTO TIBORC ÓRÓK (versek)	1000,- Ft 600,- Ft	Simor András A VÁLTOZÁSOK KÖNYVE 7 TANULMÁNY A HISPÁN- AMERIKAI KÖLTÉSZETRŐL	1838,- Ft
Csák Gyula EGY MÁJUS FEJFÁJÁRA	1390,- Ft	M. Szántó Judit AZ ÍGÉRETEK FÖLDJE	500,- Ft
Kárpáti Sándor EZÜSTHAJÚ NEMZEDÉK VITÁM MÁRAIVAL	1000,- Ft 800,- Ft	Varga Rudolf DÖGLÖTT KUTYÁK MENNYORSZÁG ÉGHASADÁS (Karcolatok) MAKUKA (Karcolatok, elbeszélések)	900,- Ft 900,- Ft 900,- Ft

A könyvek megvásárolhatók az Ezredvég szerkesztőségénél:
Budapest VIII. kerület, Baross u. 61. IV. emelet 10.

Postán is megrendelhető, cím: Ezredvég Alapítvány Budapest, Pf. 182, 1431.

Emlékezzünk!

Az ideiglenes nemzetgyűlés és kormány megalakulása Debrecenben

1944 végén, amikor az új élet megindult Magyarországon, a napi túlélés kötött le minden energiát. Az államgépezet szét-est, a hatalom nyilas bitorlói magukkal rántották bukásukkal az egész régi struktúrát. Az élet megindításához új kereteket kellett teremteni.

Az addig illegálisan működő pártok december 2-án Szegeden létrehozták a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontot, amely elfogadta a Magyar Kommunista Párt november 30-án közölt programját. Ennek legfőbb programjait: szakítás Németországgal, harc a fasiszmus ellen, a politikai élet demokratizálása, a fasiszta pártok és szervezetek betiltása, a háborús bűnösök felelősségére vonása, földreform, erőteljes iparosítás, a kartellek és bankok állami ellenőrzés alá helyezése, szociális reformok, új, demokratikus külpolitika, alkotmányozó nemzetgyűlés összehívása és ideiglenes koalíciós kormány alakítása.

Az állami szuverenitás megteremtését célozta az ideiglenes nemzetgyűlés összehívása. A képviselőjelöltek a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front (MNFF) programja alapján tartották a választási gyűléseket, és közvetlen, nyílt szavazással választották meg a képviselőket.

A pártok szerinti összetétel a következőképpen alakult: a 230 képviselőből 90-en voltak a Magyar Kommunista Párt, 56-an a Független Kisgazdapárt, 43-an a Szociáldemokrata Párt, 16-an a Nemzeti Parasztpárt és 13-an a Polgári Demokrata Párt tagjai. A 12 pártönkivüli képviselő is az MNFF programjának volt a híve. 26 pártönkivüli képviselő a szakszervezeteket is képviselte. A szövetségek ellen irányuló propagandát és feloszlátnak minden nemzetbarát és fasiszta szervezetet. A békekötésig a Szövetséges Ellenőrző Bizottság (SZE) ellenőrzés alatt állt.

1944. december 21-én a debreceni Református Kollégium oratóriumában ült össze a nemzetgyűlés, amely magát „a magyar állami szuverenitás kizárólagos képviselőjének” és a nemzeti akarat egyedül hivatott kifejezőjének nyilvánította. Megválasztották az ideiglenes kormányt. Ebben 3 kommunista, 2 szociáldemokrata, 1 parasztpárti, 2 kisgazdapárti és 4 pártönkivüli politikus volt. A kormány baloldali jellegű lett, annak ellenére, hogy Horthy három volt tabornoka és Teleki Pál fia is helyet kapott benne.

A kormány egyik első intézkedéseként 1944. december 28-án hadat üzent Németországnak, majd 1945. január 20-án Moszkvában aláírta a fegyverszüneti szerződést.

Ennek igen szigorú feltételei voltak. Az ország határai az 1937. december 31-iki határok lesznek. A magyar hadsereg nyolc gyalogos hadosztállyal bekapcsolódik a németek elleni háborúba. 300 millió dollár jóvátételt kell fizetni a Szovjetunióknak, Csehszlovákiának és Jugoszláviának. Betiltanak minden szövetségeseket ellen irányuló propagandát és feloszlátnak minden nemzetbarát és fasiszta szervezetet. A békekötésig a Szövetséges Ellenőrző Bizottság (SZE) ellenőrzés alatt állt.

Következmenyeiben egyik legfontosabb lépés a földreform volt. A kormány 1945. március 17-én fogadta el a rendeletet, amely az 1945. évi VI. törvény-cikkben törvényerőre is emelkedett.

A földreformnak rendkívüli társadalmi jelentősége volt. A magyar mezőgazdaságban a kis- és középbirtok vált uralkodóvá. A földesúri nagybirtok megszűnt.

Barek István

Jövő évi kártyanaptárak a Progressio Kiadónál megvásárolhatók 10 Ft/darab áron Szigeti Endrénéél (1082 Budapest, Baross u. 61., III. 310., telefon: 334-1509/23-as mellék). Rendelni utánvétellel is lehet.

Kitüntetések, papír- és fémpénzek, képeslapok, porcelánok adásvétele.

VERES ÉREMBOLT,
VII. ker. Izabella utca 37.
Tel.: 322-4799
H-P: 9-17 óráig.

**OLVASSA,
TERJESSZE,
TÁMOGASSA!**

**A Szabadság
Alapítvány
számlaszáma:**

OTP 11705008-20441997

Felhívjuk a pártszervezetek figyelmét, hogy a Veszteségeink rovatba telefonon nem fogadjunk el bejelentéseket, a hibák elkerülése végett. Rendelkezésekre áll a fax, az e-mail, a postai beküldés, illetve a személyes leadás lehetősége.

A szerk.

VESZTESÉGEINK

Dr. Simon Agoston, aki 1941 óta volt a párt tagja, 91 éves korában elhunyt. Budapest, III/8-9. alapszervezet

Faragó István, aki 1965 óta volt a párt tagja, 69 éves korában elhunyt. Komló, III-as alapszervezet

Zelenák Sándor, aki 1947 óta volt a párt tagja, 74 éves korában elhunyt. Bodrogkisfaludi alapszervezet

Dénes István, aki 1946 óta volt a párt tagja, 82 éves korában elhunyt. Budapest, III/8-9. alapszervezet

EMLEKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK

A Szabadság

A Munkaspárt központi politikai hetilapja
Felelős szerkesztő: Szabados Judit
Szerkesztőség: 1082 Budapest VIII., Baross utca 61.
Telefon: 313-5420 (közvetlen); 334-1509/22 m. Telefax: 313-5423
Lapterjesztés: Szigeti Endréné, tel.: 334-1509/23 m.
A Szabadság e-mail címe: mp400@axelero.hu
Kiadja: a Progressio Kft., a kiadásért felelős: Vajda János igazgató
ISSN 0865-5146
Terjeszti: a Budapesti és a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt., valamint az alternatív lapterjesztők
Előfizetési díj: egy évre 5520 Ft, fél évre 2760 Ft, negyedévre 1380 Ft, egy hónapra 460 Ft
Előfizethető a hírlapkezelésért, a Hírlapelőfizetési Irodában (Héhir 1900), a magyar Posta Kerületi hírlapüzletláti ügyfélszolgálati irodáiban, vidéken a postahivatalokban.
Szédes, törleles: Progressio Kft.
Nyomatás: Apolló Kft. 1165 Budapest, Zsemlekes út 25.
Felelős vezető: Mózes Ferenc ügyvezető igazgató

A Munkaspárt internet-címe: <http://www.munkaspárt.hu>